

қолдануға болады – бекіту, қорытындылау үшін; материалды зерттеу барысында-тапсырмаларды орындауға көмектесу үшін.

Мүмкіндігі шектеулі балаларды адамзат қоғамдастығына кіріктіру бүкіл түзету жүйесінің негізгі міндеті болып табылады.

Мүмкіндігі шектеулі балалармен мұғалімнің практикалық жұмысындағы ең қолайлы әдістер түсіндірме-иллюстрациялық, репродуктивті, ішінара іздеу, коммуникативті, ақпараттық және коммуникациялық; бақылау, өзін-өзі бақылау және өзара бақылау әдістері болып табылады.

Осылайша, оқытудың белсенді әдістері мен тәсілдерін қолдану оқушылардың танымдық белсенділігін арттырады, олардың шығармашылық қабілеттерін дамытады, студенттерді білім беру процесіне белсенді түрде тартады, оқушылардың өзіндік белсенділігін ынталандырады, бұл мүмкіндігі шектеулі балаларға тең. Оқытудың қолданыстағы әдістерінің әртүрлілігі мұғалімге әр түрлі жұмыс түрлерін ауыстыруға мүмкіндік береді, бұл сонымен қатар оқуды жандандырудың тиімді құралы болып табылады. Бір қызмет түрінен екіншісіне ауысу шамадан тыс жұмыстан қорғайды және сонымен бірге зерттелетін материалдан алшақтауға мүмкіндік бермейді, сонымен қатар оны әр түрлі жағынан қабылдауды қамтамасыз етеді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1 . Загуменнов, Ю.Л. Инклюзивное образование: создание равных возможностей для всех учащихся / Ю.Л. Загуменнов // Минская школа сегодня. - 2018. - № 6. - С. 3-6

2 . Зайцев Д.В. Социальная интеграция детей-инвалидов в современной России. - Саратов: Научная книга, 2013. - 255 с.

ИНКЛЮЗИВТІ ОҚУ ҮРДСІНДЕ КОМПЬЮТЕРЛІК ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Алибиев Д.Б., Ерхан А.Б.

Е.А.Букетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды, Қазақстан

E-mail: aseka.erkhan@mail.ru

Инклюзивті мектеп - демократиялық мектеп. Ол баланың қалыптасуына, оқуға деген ынтасына негізделген.

Инклюзивті білім беру барлық оқимын деушілерге, оның ішінде кемтарларға да қол жетімді болуға негізделген. Баланың қызығушылығына толық, кешенді түрде алынған. Отандық білім беру жүйесінде бұндай қадам үлкен маңызға ие.

Қазіргі заманғы ақпараттық технологиялар оқушыларға дәстүрлі емес ақпараттарға қол жеткізуде, өзіндік жұмыстың тиімділігін арттырады, шығармашылықтың дамуына, әртүрлі дағдының пайда болуына және қалыптасуына көптеген мүмкіншіліктер тудырып, жаңа оқу әдістері мен оқу формасының іске асуына мүмкіндік береді.

Танымдық іс-әрекеттің қозғаушы күші – қызығу. Оқушылардың қызығу жәрдемімен оқып-үйрену барысында қабілеті ашылып, дарыны ұшталады, өз күшіне, мүмкіндігіне сенімі артады, адамгершілігі қалыптасады. Жеке тұлғалық сипаттарға қалыптасудың үш түрлі жағдайы бар.

Бірінші: оқушыларды қызықтыратын мазмұнның берілу түрі; жаңалығы - бұрыннан білетін мағлұматтың жаңа қырынан ашылуы.

Екінші: оқушылардың таным әрекетін ұйымдастыру формалары, құралдарын, әдістерін жетілдіру. Бұған дәстүрлі емес сабақ түрлерін, оларды қолданылатын техникалық, көрнекі құралдардың тиімділігін арттыру, танымдық ойындарын ұйымдастыру

Үшінші: мұғалім мен оқушы арасындағы қарым-қатынаста сыйластық, ізеттілік орнатып, жүрек жылуымен балаларды қамтамасыз ету. Оқушы өзіне ұнамайтын мұғалімнің

пәніне ешқашан қызықпайды, өзара сыйласа алмайды, сабақтарынан тезірек құтылғысы келеді.

Е.М.Машбицтің айтуынша: «Компьютердің мүмкіндіктерін есепке ала отырып оқыту проблемасына талдау жаңа психологиялық проблемаларды туғызып қана қоймайды, оқыпудың педагогикалық нормасының фундаменталды қағидаларын қайта қараулы талап етеді». Оқытудың жаңа педагогикалық технологиясын жасау және оны жүзеге асыру процесін интенсификациялау мен оптималдан өз орны бар.

Оқушылардың танымдық қызығушылығын дамытудың әрекет белсенділігінің арттыру мүмкін емес. Сондықтан оқыту үрдісінде оқушының танымдық қызығушылығын жүйелі түрде дамыту және бекіту, оның сапасын арттыру, оқыту мен тәрбиелеуде өте маңызды. Біріншіден, оқушылардың назарын аудару, жауапкершілік сезімімен танымдық қызығушылығын арттыру. Сонымен бірге сабақ барысында қолданылатын әсіресе, оның екінші бөлімінде оқушылардың оқу материалын белсенді түрде меңгеруге деген сезімін оятатын ынталандыру әдіс-тәсілдерін ойлап табу, қолдану өте маңызды. Танымдық қызығушылық әрекеттің үстінде дамиды және қалыптасады.

Мектепте компьютерлік технологияны оқуда және сабақтан тыс қызметте қолдану, оны оқып – үйренуде мотивацияның артуына нәтижелі тәсіл болып табылады. Оқушылардың танымдық белсенділігін қалыптастыратын факторларды келесідей тізгінде көрсетуге болады. Себептер оқушылардың танымдық қызығушылығын және олардың тапқыштық шеберлігін, өзіндік оқуын және сабақтың барлық кезеңдерде белсенділігін қамтамасыз етеді.

Сабақта ақпараттық компьютерлік технологияларды қолдануда баланың қызығушылығын анимациялық үзінділерді көрсету, түсті, графиканы, дыбысты пайдалану әр түрлі жағдайларды өңдеуде оң әсерін береді. Мұғалімге қайта-қайта сабақ мазмұнына оқушылардың назарын аударуға және тыныштық сақтауға алаңдауын керек етпейді.

Өйткені, оқушы алаңдап қалса, 10-15 секунд сайын ауысып отыратын анимациядағы тапсырманы орындауға немесе сөзді жазуға үлгермей қалатынын біледі. Компьютерлік технология оқушылардың өздік рефлексиясының қалыптасуына жағдай жасайды.

Баланың түйсігін және қиялын дамытуға бағытталған көптеген әртүрлі компьютерлік ойындар бар. Бұл бірнеше бөлшектерден бір суретті құрастыратын кеңінен таралған бағдарламалар түрі.

Конструкторлық бағдарламалар, оларды құрастыру барысында әр түрлі бөліктерден нақты бір форманы жинауға, немесе керісінше, фигураны бірнеше бөліктерге бөлгенде, баланың дамуына үлкен ықпалын тигізеді. Бұл бағдарламалар тек қана түйсік пен координациясын ғана емес, сонымен қатар бейнелеп ойлауын дамытады.

Түйсіктің дамуына және толық жетілуіне тапсырмалардың негізгі түрлері: әртүрлі формаларды геометриялық фигураларға қою; геометриялық фигуралардың контурын түрлі түспен қоршау. Әртүрлі геометриялық фигуралардың суретін салу, берілген масштабта көлемін ұлғайту немесе кішірейту.

Оқушылардың танымдық қабілеті баланың жеке дамуын қамтамасыз ететін танымдық тапсырмаларды шешу, оқушының танымдық белсенділігін қалыптастыру үшін мұғалім тарапынан ұйымдастырушылық пен дұрыс басшылық оқушының өздері белсенділік танытуға әкеледі.

Сонымен, компьютерлік технологияның көмегімен танымдық қызметті басқаруға жұмсалған еңбек өзін барлық қатынаста дәлелдейді. Ол білім сапасын арттырады, баланы жалпы дамуында ілгері жылжытады, бала өміріне қуаныш сыйлайды. Жаңа технология бойынша балалардың танымдық қабілетін ойын түрлері арқылы да дамытуға болады, себебі олардың аңсары сабақтан гөрі ойынға ауыңқырап тұрады. Қызықты ойын түрлерінен кейін олар тез сергіп, жаңа материалды оңай меңгеріп қана қоймай, тапсырманы ықпалмен әрі сапалы орындайтын болады.

Оқушының сабақта оқу және шығармашылық процесіне үйлестірудің ең тиімді тәсілі ретінде: ойындық қызметі, жағымды эмоционалды жағдай жасау, жұптасып жұмыс істеу, проблемалық оқыту болып табылады. Танымдық қызметтің қалыптасуының бастапқы

кезеңінде, балаларды көбінесе ойын әрекеттері қызықтырады. Сабақтың ұштасуына ойын әдісі эмоцалдық фон ретінде қызмет етеді. Информатика сабағында мен дидактикалық және сюжетті рольдік ойындарды, красвордтарды, ребустарды, жұмбақтарды қолданамын. Жаңа оқу материалын ерекше түрде тартуға тырысамын: ертегі-сабақ, саяхат-сабақ, зерттеу-сабағы және т.б. бұндай сабаққа дайындалу өте көп уақыт пен күш жұмсауды талап етеді. Компьютер және ақпараттық технологиялар арқылы жасалып жатқан оқыту процесі оқушының жаңаша ойлау қабілетін қалыптастырып, оларды жүйелік байланыстар мен заңдылықтарды табуға итеріп, нәтижесінде - өздерінің кәсіби потенциалдарының қалыптасуына жол ашуы керек.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Семаго, Н. Я. Система обучения и повышения квалификации специалистов образовательных учреждений, реализующих инклюзивное образование / Н. Я. Семаго // Приложение к журналу Стремление к Инклюзивной Жизни. - №3. - 2019. - С. 10-12.
2. Сергеева К. А. Адаптация детей с ограниченными возможностями здоровья в условиях инклюзивного образования// Материалы российского форума «Педиатрия Санкт-Петербурга: опыт, инновации, достижения» 20-21 сентября 2010 г. - СПб, 2010. - 200 с. (С. 172-174)
3. Зайцев В.С. Современные педагогические технологии: уч. пособие. –Челябинск, ЧГПУ.-2012. –496 с.

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ҒАСЫРЫНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУДІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Алибиев Д.Б., Мурат А.М.

Е.А.Букетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды, Қазақстан

E-mail: anarmuratova4@gmail.com

Біз білетін қазіргі заман 100 жыл ішінде танымастай өзгерді. Қазіргі әлем – бұл ұзақ мерзімді және тұрақты дамудың өнімі. Біздің білуімізше, технологиялық прогресс – бұл процеске үлкен әсер етеді, өмірдің әдеттегі ырғағын жақсартады және жеңілдетеді. Адам өмірінің сапасы үнемі өзгеріп отырады, еңбек, тиімділік және өнімділік тұжырымдамасы ешқашан бұрынғыдай болмайды. Жаңа заманның адамы, жаңаша құндылықтарға құрылған ортада өседі, онда негізгі табыс көзі – біліммен білікке байланысты және ақпараттың үнемі ұлғайып отыруына. Ғылым, технология, медицина ұзақ уақыт бойы шексіз дау-дамайға айналды, онда «жаңа», «ескісін» жоққа шығарады, ол уақыт өте келе өзінің тұғырынан ауысқанға дейін. Бірақ біз білетіндей, өзгерістер ешқашан оқшауланбайды, адам қызметінің салалары, институттар мен әлеуметтік қауымдастықтар бір-біріне әсер етіп, жаңа салаларды дамытуға мүмкіндік береді. Сондықтан, мұндай мектеп сияқты адамға әсер ететін негізгі және алғашқы институттардың бірі өзгеріссіз қала алмайды. Уақыт өте келе білім жеке адамның да, бүкіл қоғамның өмірінде де үлкен маңызға ие болды. Мұғалім маңызды әлеуметтік рөл атқарады – қоғамның өзін ғана емес, оның болашағын да қалыптастыру. Ғылым, мәдениет, технология сияқты ұғымдар біліммен тығыз байланысты. Бұл мұғалімге оқушыларды тәрбиелеу мен оқытуда ғана емес, сонымен қатар өзектілігінде де жауапкершілік жүктейді. Қазіргі мұғалім-өз заманына сай мұғалім. Қоғам білімнің өзектілігін неғұрлым талап етсе, мұғалімнің өзі неғұрлым белсенді және тиімді инвестицияланады. Тарих бойында адамзаттың дамуымен жаңа қажеттіліктер пайда болады, бұл жаңа кәсіби тенденциялардың өзгеруіне, жаңаруына және пайда болуына әкеледі. Соңғы екі онжылдықта көптеген жаңа мамандықтардың пайда болуымен сипатталады. Бұл өзгерістер білімге тікелей әсер етеді-қазіргі әлемнің жаңа жағдайларына бейімделу үшін кадрларды оқыту және қайта даярлау қажеттілігі туындайды. Білім беру саласының өзі жеке тұлғаның әлеуметтенуі мен дамуының негізгі элементтерінің бірі болып табылады, сондықтан жаңа технологиялардың әсерінен бейімделу және трансформация проблемалары қазір бұрынғыдан да өткір болып тұр. Алайда, іс жүзінде жағдай әлдеқайда нашар: қазіргі білім беруде көтеріңкі процестер мен құралдарды одан әрі қайта қарастыру және қайта құру үшін қоғам дамуының ережелері мен тенденцияларын зерттеу қажеттілігімен байланысты